

Şimdi 2019 yılına dönelim bakalım, Çin ile ticaret savaşında ABD'nin 'yumuşak karnı' nadir elementler hikayesi nasıl başlamış.

2019 yılında ABD ile Çin arasında ticaret savaşı gerilimi tırmanmaya devam ederken taraflar dünyanın en büyük iki ekonomisinin nasıl ticaret yapacağı konusunda bir uzlaşmaya varamamış ve Çin, ABD'nin ticaret savaşlarını tırmandırmaya devam etmesi durumunda daha önce çok da dile getirilmeyen bazı emtia türlerinin koz olarak kullanılabileceği ifade etmişti. Nadir toprak elementleri. Ve bir uyarıda da bulunuyordu "ABD Çin'i hafife almasın."

ABD Ticaret Bakanlığı da, ABD içindeki nadir toprak elementi üretiminin artırılması ve dışa bağımlılığın azaltılması için acil tedbirler alınması gerektiğini ve "Rusya'nın ya da Çin'in nadir toprak elementi ihracını durdurması ekonomi üzerinde ciddi bir şok etkisi yaratabilir" uyarısında bulunmuştu.

Nadir toprak elementi olarak adlandırılan toplam 17 adet element bulunuyor.

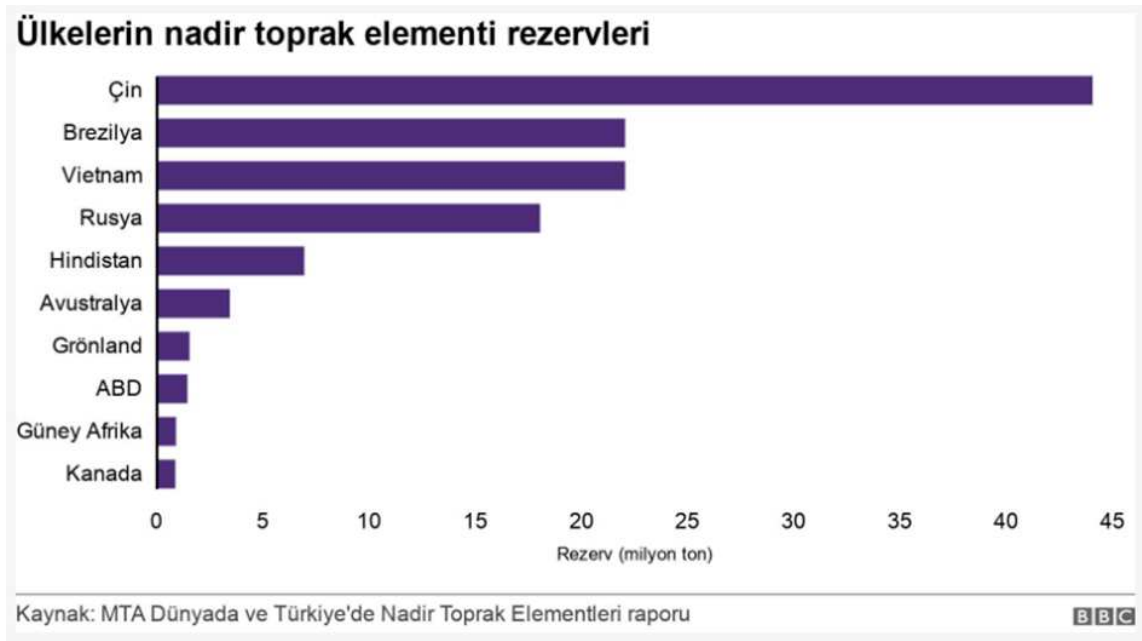
Genelde toprak altında düşük küçük rezervler halinde bulunuyorlar. Ancak nadir toprak elementlerini 'nadir' yapan şey, **rezervlerin azlığı değil bu elementleri işlemenin maliyetinin yüksek olması.**

Bu elementler, akıllı telefonlardan bilgisayarlara, elektrikli arabalardan yüksek teknolojiye savaş uçaklarına ve uydulara kadar çok geniş bir alanda imalat süreçlerinin önemli bir parçası haline gelmiş durumda.

ABD Çin'e ne kadar bağımlı?

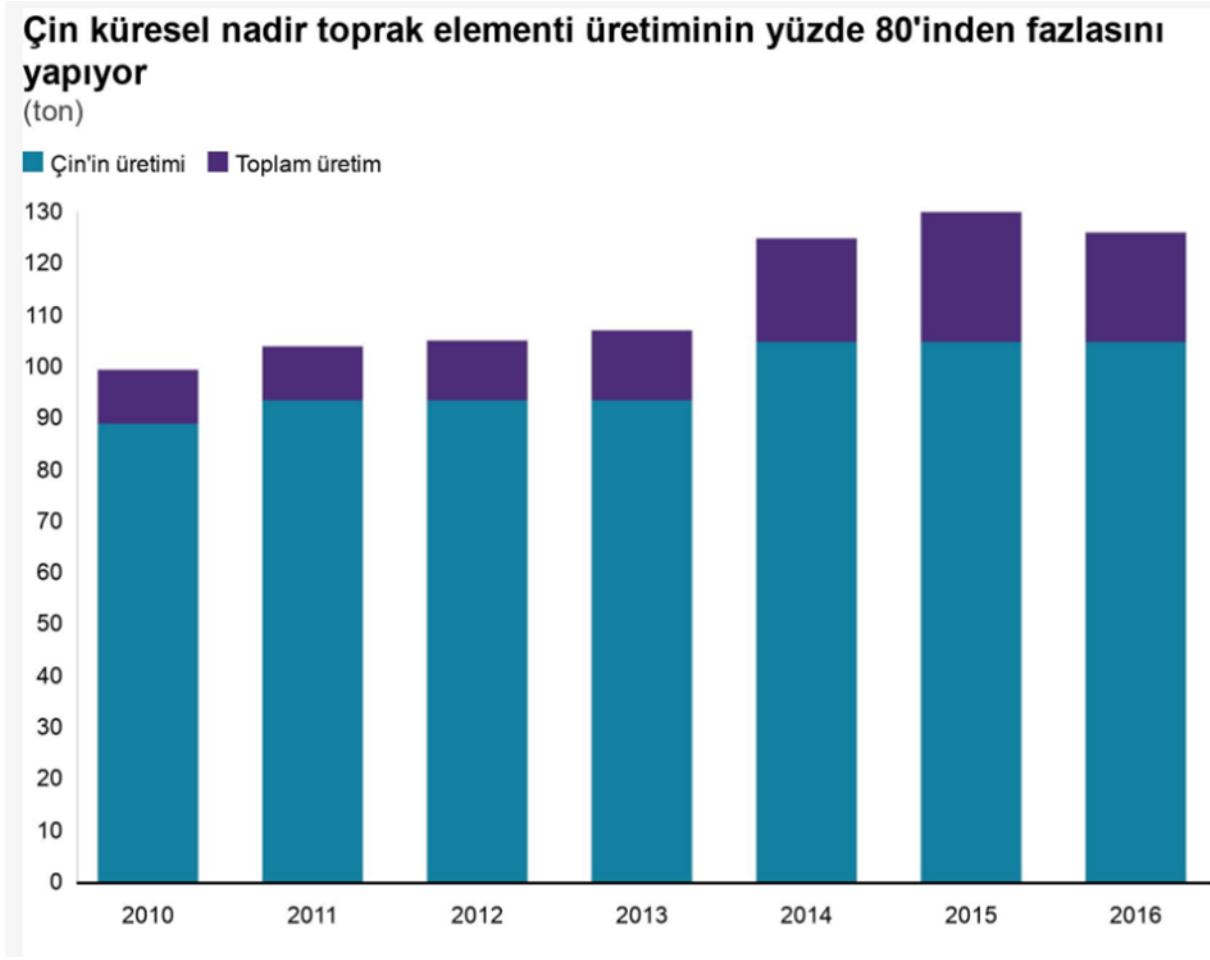
Küresel nadir toprak elementi rezervlerinin % 36'sı 22 milyon ton ile Çin'de bulunuyor. ABD'nin küresel rezervler içerisindeki payı ise % 1,2 ile sınırlı.

Çin'in ardından en büyük rezerve sahip ülkeler Brezilya ve Vietnam.

Her ne kadar Çin en büyük rezerve sahip olan ülke konumunda bulunsada, piyasanın uzak ara en büyük oyuncusu olduğu alan üretim.

ABD'de sadece bir tesiste nadir toprak elementi işleniyor. Çin ise bu alanda en gelişmiş ülke konumunda. ABD'de çıkarılan nadir toprak elementlerinin dahi önemli bölümü işlenmek üzere Çin'e gönderiliyor.

Çin'in işlenmiş element ihracatını durdurması durumunda ABD'de birçok sektörün üretim yapamaz hale gelmesi riski bulunuyor bu nedenle nadir toprak elementlerini ticaret savaşlarında **ABD'nin 'yumuşak karnı'** olarak nitelendiriliyordu.

ABD 2018'de gerçekleştirdiği işlenmiş nadir toprak elementi ithalatı yıllık bazda yüzde 17'lik artışla 160 milyon dolara çıkmış ve bu ithalatın yüzde 60'ı petrol rafinerilerinde katalizör ya da otomotiv imalatında kullanılmıştı.

Hızlı Çözüm İçin AI Capital
www.aicapital.com.tr

Hangi ABD şirketler etkilenebilir?

ABD'nin en büyük savunma sanayii firmaları nadir toprak elementlerini üretim süreçlerinde yoğun miktarda kullanmaktadır.

Patriot füzelerinin imalatçısı olan **Rytheon** ile F-35 gibi savaş uçaklarını üreten **Lockheed Martin** nadir toprak elementlerine füze güdüm sistemlerinin ve sensörlerin üretiminde ihtiyaç duyuyor.

Dünyanın en değerli şirketlerinden **Apple** ise bu elementleri iPhone'ların kameralarında ve hoparlörlerinde kullanıyor.

Çin nadir toprak elementi kozunu nasıl kullanabilir?

Çin daha önce de bu elementlerin ihracatını bir koz olarak kullanmıştı. 2010 yılında Çinli bir balıkçı gemisinin kaptanının Japonya tarafından gözaltına alınmasıyla iki ülke arasındaki ilişkiler gerilmiş, Pekin yönetimi Japonya'ya nadir toprak elementi satışını tamamen durdurmuştu. Japonya gözaltına alınan Çinli gemi kaptanını kısa bir süre içerisinde serbest bırakmış ve nadir toprak elementi ihracatı da yeniden başlamıştı.

Eski bir ABD Savunma Bakanlığı yetkilisi olan Eugene Gholz, 2010'da yaşanan gelişmelerin ardından ABD'de hem şirketlerin hem de devletin nadir toprak elementleri stoklarını artırdığını ve olası ambargolara karşı tampon oluşturmaya çalıştığını ifade etmişti. Gholz, bazı şirketlerin ise bu elementlere bağımlılıklarını azaltarak üretim süreçlerine başka metalleri dahil ettiğini söylemişti.

ABD ne gibi önlemler alıyor?

Her ne kadar bağımlılığı azaltma yönünde çalışmalar yapılsa da, ABD'de kullanılan nadir toprak metallerinin önemli bir kısmı hâlâ Çin'den alınıyor.

ABD Ticaret Bakanlığı'nın hazırladığı raporda, ticaret savaşlarıyla birlikte nadir toprak elementi ithalatının sektöre uğraması riskine karşılık toplam 61 önlem niteliğinde tavsiye sıralamıştı. Tavsiyeler arasında ABD'nin nadir toprak elementi işleme kapasitesinin artırılması gibi uzun vadeli tedbirler de vardı, Japonya, Avustralya ve Avrupa Birliği gibi müttefik ülkelerle daha yakın işbirliği önerileri de.

Ancak Ticaret Bakanlığı raporunda konunun aciliyeti "ABD kritik mineraller konusunda dış kaynaklara fazlasıyla bağımlı durumda. Bu da hem ekonomimiz için hem de ordumuz için stratejik bir zafiyete yol açıyor" uyarısıyla dile getiriliyordu.

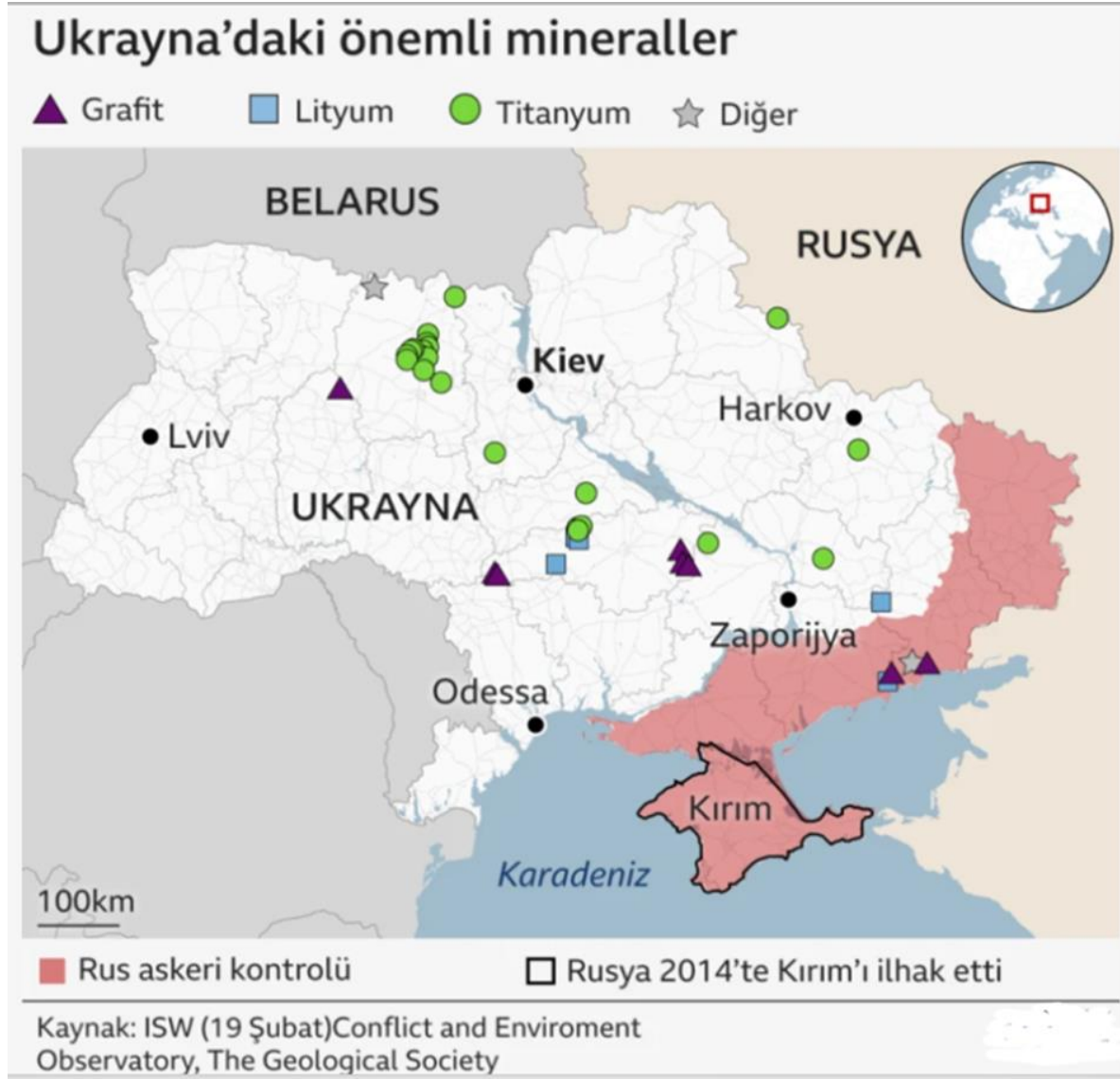
Trump'ın istediği hangi nadir toprak elementleri?

Ukrayna Devlet Başkanı Volodimir Zelenski, ABD Başkanı Donald Trump'ın Ukrayna'nın yeraltı kaynaklarından 500 milyar dolarlık kısmına erişim talebini "devletimizi satmayacağız" diyerek reddetmişti.

Ukrayna nadir toprak elementleri bakımından oldukça zengin bir ülke, ancak bu kaynakların büyük kısmı Rus güçlerin kontrolündeki bölgelerde.

Trump, Ukrayna'nın bu kaynakları maddi ve askeri desteğe karşılık ABD'ye vermesi gerektiğini söylüyor. Trump'ın teklifi, bu kaynakların ABD açısından önemini gözler önüne serdi.

Peki nadir toprak elementleri ne işe yarıyor ve ABD için ne anlama geliyor?

Nadir toprak elementleri nedir?

"Nadir toprak elementleri", modern teknoloji ve sanayide yaygın olarak kullanılan ve benzer kimyasal özelliklere sahip 17 elemente verilen ad.

Akıllı telefon, bilgisayar, tıbbi cihazlar ve benzeri ürünlerin üretiminde kritik rol oynayan elementler şunlar: Skandiyum (Sc), İtiryum (Y), Lantan (La), Seryum (Ce), Praseodim (Pr), Neodimyum (Nd), Prometyum (Pm), Samaryum (Sm), Evropsiyum (Eu), Gadolinyum (Gd), Terbiyum (Tb), Diprosyum (Dy), Holmiyum (Ho), Erbiyum (Er), Tulyum (Tm), Terbiyum (Tb), Lutesyum (Lu).

"Nadir" olmalarının sebebi, **saf formlarında oldukça ender bulunmaları** ve **bu elementleri işlemenin maliyetinin yüksek olması**. Dünyanın farklı yerlerinde bu elementlerin yatakları mevcut. Ancak nadir toprak elementleri genelde Toryum ve Uranyum gibi radyoaktif elementlerle birlikte bulunuyor.

Ayrıştırılmaları için birçok toksik kimyasal kullanılıyor, bu da çıkarma işlemini zor ve pahalı hale getirebiliyor.

Ukrayna'da hangi 'nadir toprak elementleri' var?

Ukrayna, Avrupa Birliği'nin (AB) "kritik hammadde" olarak nitelendirdiği **30 maddenin 21'ini barındırıyor**. Bunlar **dünyadaki rezervlerinin yaklaşık %5'ine** tekabül ediyor.

Bu elementlerin olduğu bölgelerin çoğu Ukrayna Kristal Kalkanı'nın güneyinde, çoğunlukla Azak Denizi'nin altında bulunuyor. Bu bölgelerin çoğu şu anda Rus işgali altında. Ancak Kiev, Vinnitsiya ve Jitomir bölgelerinde de gelecek vadeden projeler bulunuyor.

Uzmanlara göre bu bölgelerde gelecek vadeden yüzlerce coğrafi obje tespit edildi. Bunların bir kısmı, geliştirilmeleri ekonomik olarak uygun bulunduğu takdirde element yatakları haline getirilebilir.

Londra Merkezli Benchmark Mineral Intelligence şirketinin Batarya Hammaddeleri Bölüm Başkanı Adam Webb, "Ortaya atılan tahminler tahminden ibaret" diyor ve ekliyor: "Bu mineral yataklarının ekonomik kaynak haline gelmesi için yapılması gereken daha çok iş var."

Hızlı Çözüm İçin AI Capital
www.aicapital.com.tr

Forbes Ukraine dergisine göre Ukrayna'nın diğer önemli mineral kaynaklarının yaklaşık % 70'i Donetsk, Dnipropetrovsk ve Luhansk bölgelerinde bulunuyor. Bu bölgeler de büyük oranda işgal altında.

Ukrayna'da nadir toprak elementleri haricinde **Lityum gibi kritik mineraller adı verilen kaynaklar da bulunuyor.** Ukrayna hükümetine göre ülkede 450 bin ton lityum var. Bunlar şu an çıkartılmıyor, ancak çıkartılması planlanıyor.

Rusya'nın en az iki Lityum madenini işgal ettiği biliniyor: bunlardan biri Donetsk bölgesindeki Şevçenkivske'de, diğeri ise Berdyansk bölgesindeki Kruta Balka'da.

Kirovograd bölgesindeki Lityum yataklarıysa halen Ukrayna kontrolünde.

Trump neden bu madenleri istiyor?

ABD'nin nadir element ve kritik mineral üretimini kontrol etmek istemesinin ardında bunların küresel tedarikinde başı çeken Çin ile rekabet geliyor.

Geçtiğimiz yıllarda **Çin** nadir toprak minerallerinin çıkartılması ve işlenmesinde lider haline geldi. Ülke, küresel **üretim kapasitesinin %60 ila 70'ini, işleme kapasitesininse yüzde 90'ını elinde tutuyor.**

ABD'nin bu konuda Çin'e olan bağımlılığı Trump yönetiminde ulusal güvenlik ve ekonomik endişelere yol açıyor. Bu elementler, elektrikli araçlardan askeri teçhizata kadar gelişmiş teknolojilerin üretiminde giderek daha da önemli rol oynuyor.

'Paradoks'

BBC Dünya Servisi Çevre Muhabiri Navin Sing, durumu 'paradoks' olarak açıklıyor. **Trump fosil yakıt üretimini artırma emri verdi ve yenilenebilir enerjiyi bıraktı. Ancak aynı zamanda temiz enerjiye geçiş için kilit öneme sahip kritik mineralleri mümkün olan her yerden almaya çalışıyor.**

Bu mineraller elektronik cihazlar, askeri ve navigasyon teçhizatı ve en önemlisi de yapay zeka veri merkezlerinin yapı taşı görevini görüyor.

Trump ülkesindeki **yapay zeka altyapısının genişletilmesi için** büyük bir plan duyurdu. Bunun gerçekleşmesi için başta **bakır, silikon, paladyum ve nadir toprak elementleri** olmak üzere büyük bir kritik mineral kaynağı gerekecek.

Bu kaynaklar çoktan azalmaya başladı bile. Bu azalma, küresel temiz enerji büyümesindeki yavaşlamanın en büyük etkenlerinden biri olarak gösteriliyor. Uluslararası Yenilenebilir Enerji Ajansı'na göre on yıllardır bu elementleri işleme teknolojisini ve uzmanlığını geliştiren **Çin, şu anda rafine grafit ve disporsiyum tedarikinin % 100'üne, kobalt tedarikinin % 70'ine ve işlenmiş lityum ve manganez tedarikinin neredeyse % 60'ına sahip.**

Çin ayrıca çoğunlukla nadir toprak elementleri üretiyor ve **Afrika, Asya ve Güney Amerika'daki** büyük madenler üzerinden dünya çapında **kritik öneme sahip metalleri de kontrol ediyor.**

ABD Temsilciler Meclisi'nin Silahlı Hizmetler Komitesi, Joe Biden yönetimi döneminde yaptığı bir açıklamada "Çin'in küresel tedarik zinciri üzerinde artan kontrolüne" karşı gelmek için "ABD'nin kendi yenilikçi kritik ve stratejik mineral kaynaklarını muhafaza etmesi gerektiğini" söylemişti.

Trump yönetimi, Ukrayna ve Grönland gibi alanlarda "yenilikçi yöntemler" kullanarak tedarik zincirini güçlendirmeye çalışıyor olabilir. Yapay zeka ve süper bilgisayarlar kullanılarak keşfedilen yeni bir maddenin, pillerdeki lityum kullanımını azaltabileceği tahmin ediliyor. Bilim insanları keşif, lityum kullanımını yüzde 70 azaltabileceğini söylüyor. Yeni madde ampullerde denendi ve başarılı oldu. Keşif, Microsoft ve ABD Enerji Bakanlığı'na bağlı Pasifik Kuzeybatı Ulusal Laboratuvarı (PNNL) tarafından yapıldı.

Microsoft'tan araştırmacılar 32 milyon potansiyel inorganik madde içinden 18 "gelecek vadeden adayı", yapay zeka ve süper bilgisayarlar kullanarak, bir haftadan kısa bir sürede tespit etmeyi başardı. Geleneksel laboratuvar yöntemleri kullanılmış olsaydı, bu elementin

tamamlanması 20 yıldan uzun sürebilirdi. Başlangıcından itibaren, çalışan bir batarya prototipi geliştirme süreci dokuz aydan kısa sürdü.

Microsoft Genel Müdür Yardımcısı Jason Zande yaptığı açıklamada hedeflerinin, "250 yıllık bilimsel buluşları gelecek 25 yıla sığdırmak" olduğunu söylemişti.

Yeni bulunan ve N2116 adı verilen madde, katı haldeki bir elektrolit, ve bilim insanları tarafından bir ham maddeden çalışan bir prototipe dönüştürülmeye kadar test edildi. Bu madde sürdürülebilir bir enerji depolama çözümü olma potansiyelini de taşıyor çünkü katı bazlı piller, geleneksel sıvı ya da jel benzeri lityum pillerden daha güvenli. Daha hızlı şarj olan katı haldeki lityum pillerin, binlerce kez şarj edilebilmesi sayesinde yakın gelecekte daha fazla enerji yoğunluğu sağlayacağı da umut ediliyor.

Lityumdaki sorun ne?

Lityum, piyasa değeri ve gümüşü rengi nedeniyle genellikle "beyaz altın" olarak adlandırılıyor.

Yeniden şarj edilebilir pillerin (lityum-iyon piller) en önemli bileşenlerinden biri. Bu pilleri elektrikli araçlardan cep telefonlarımıza kadar hemen her elektronik alette kullanılıyor.

Uluslararası Enerji Ajansı, dünya çapında elektrikli araçlara talebin artmasıyla, **gelecek iki yıl içinde lityum kıtlığı** yaşamaya başlayabileceğimiz uyarısını yapıyor. **ABD Enerji Bakanlığı da 2030 itibarıyla lityum-iyon pillere olan talebin 10 katına çıkabileceğine dikkat çekiyor.** Bu nedenle üreticiler sürekli olarak yeni pil fabrikalarını inşa ediyor.

Lityum madenciliği de tartışmalı bir konu. Üretime geçmesi yıllar sürebiliyor ve çevreye ciddi etkileri var. Lityum çıkarmak için çok büyük miktarda su ve enerji kullanılması gerekiyor. Süreçte yeryüzünde büyük "yaralar" açılıyor ve zehirli atık ortaya çıkıyor. Londra'daki Imperial College'da pil araştırmacılarından oluşan bir ekibi yöneten Dr Nuria Tapia-Ruiz, az lityum içeren ve enerjiyi iyi depolayan her maddenin, lityum-iyon pil endüstrisi için "kutsal" olacağını söylüyor; "Yapay zeka ve süper bilgisayarlar, yüksek performanslı maddelerin tespitinde, gelecek yıllarda pil araştırmacıları için hayati önemde olacak".

Kullanılan yapay zekanın diğerlerinden farkı ne?

Son keşif sürecinde kullanılan süper bilgisayarlar, çok sayıda bilgisayarı içinde barındıran ve karmaşık bilimsel ve matematiksel işlemleri yapabilen bilgisayarlar.

Microsoft tarafından geliştirilen yapay zeka modülüyle, **moleküler veriler üzerine eğitilmiş ve kimya çözebilen bir teknoloji.** Yapay zeka, pillerde kullanılacak potansiyel madde sayısını 18'e düşürdüktan sonra, PNNL'den pil uzmanları bu maddeleri inceledi ve laboratuvarında üzerinde çalışacakları son maddeyi belirledi. PNNL'den Karl Mueller, yapay zeka sayesinde "meyve verebilecek bir alana çok daha hızlı ulaştıklarını" söyledi. Mueller'e göre son keşif, yapay zekanın inovasyon süreçlerini ne kadar hızlandırabileceğini gösteriyor.

Grönland neden paylaşılmıyor?

ABD'nin 47. ABD Başkanı olarak 20 Ocak'ta göreve başlayan Donald Trump, ülkesinin "ulusal güvenliği" için Grönland adasının ABD'nin kontrolüne girmesini isterken Arktik'te jeopolitiğin hangi yöne evrileceği merak konusu.

Grönland Adası; Kuzey Amerika ve Rusya arasında Kuzey Atlantik ve Arktik Okyanuslarını birbirine bağlayan boğazlara yakın bir yerde konumda bulunan dünyanın en büyük adasıdır. Danimarka Krallığı'na bağlı otonom bir yönetime sahiptir. 2008 yılında yapılan halk oylamasından sonra, 21 Haziran 2009 tarihinde oluşturulan yeni yapıya göre Danimarka hükümeti, sadece adanın savunma ve güvenlik politikaları ile dış ilişkilerini yürütüyor.

Kritik coğrafi konumu dolayısıyla Rusya'dan ve diğer ülkelerden gelecek askeri tehditlere karşı ABD balistik füze uyarı sistemi için hayati önemde görülen ada, buzulların erimesiyle açığa çıkacak doğal kaynaklar açısından da zengin.

Arctic Institute'un konuyla ilgili çalışmalarına göre, Grönland, Arktik bölgesindeki konumu neticesinde geniş bir kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölgeye sahip. Grönland'ın kıta sahanlığı, kıydan başlayarak Kuzey Buz Denizi, Atlantik Okyanusu ve Labrador Denizi'ne doğru yüzlerce kilometre uzanıyor. Grönland'ın kıta sahanlığı, petrol, doğal gaz ve nadir toprak elementleri açısından zengin olan Arktik deniz tabanını da içeriyor. Bu deniz alanları, Grönland'ın özellikle balıkçılık ve deniz tabanındaki doğal kaynakların araştırılması ve işletilmesi, ekonomik faaliyetleri ve uluslararası ilişkiler açısından önem taşıyor.

Grönland'ın deniz yetki alanları 1982 Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi (UNCLOS) hükümleri

gerçevesinde belirlendi. Bu arada, bağlı bulunduğu Danimarka'ya 2 bin 900 kilometre uzaklıktaki Grönland "yarı egemen" statüde.

Bu sözleşmeye göre kıyı devletleri, kara sularının ötesinde kıta sahanlığı talep edebilir ancak bunun için ülkelerin, deniz tabanının, kara topraklarının doğal bir uzantısı olduğunu kanıtlamaları gerekiyor.

UNCLOS 76. maddesine göre, kıta sahanlığının varsayılan uzunluğu kıyı devletinin temel çizgilerinden

itibaren en az 200 deniz mili. Kıyı devletleri, temel çizgilerinden 350 deniz miline kadar genişletilmiş bir kıta sahanlığı talep etme hakkına sahip.

Bölgedeki hak iddiaları; Kanada, Grönland üzerinden Danimarka, Norveç ve Rusya, anlaşma kapsamında Arktik bölgesinde münhasır haklara sahip.

Norveç, 2006'da Birleşmiş Milletler Kıta Sahanlığı Sınırları Komisyonuna (CLCS) sunduğu taleple kıta sahanlığını yaklaşık 235 bin kilometrekare genişletti. Bu alan Barents Denizi'ndeki Loop Hole, Arktik Okyanusu'ndaki Batı Nansen Havzası ve Norveç Denizi'ndeki Banana Hole'u içeriyor.

Kanada da 2013'te CLCS'ye yaklaşık 1,2 milyon kilometrekarelik bir alan için kısmi başvuruda bulundu.

Danimarka (Grönland üzerinden) 2014'te 895 bin kilometrekarelik alan için Lomonosov Sırtı'nın tamamını kapsayan bir iddiada bulundu.

Rusya 2001'de bir talepte bulunurken eksik veri nedeniyle revize edilmiş bir başvuru yapması tavsiye edilmesi üzerine 2015'te Lomonosov Sırtı'nın bazı bölümlerini içeren 1,2 milyon kilometrekarelik hak iddiasını gündeme getirdi.

Donald Trump, Beyaz Saray'a dönmeden önce ABD'nin "ekonomik güvenliğini" artırmak için Grönland'ı satın alması gerektiğini söylemişti. Kuzey Kutup Dairesi'nin üstünde kalan bölge satılık olmadığını ilan etse de geniş ve çoğunlukla dokunulmamış mineral yataklarına artık büyük bir talep var.

onu çevreleyen Alaska'nın kuzeyi, Grönland, Norveç, Kanada ve Rusya'nın da sınırlarının bulunduğu 14,5 milyon kilometrekarelik alandan oluşuyor.

Deniz ticaretinin %88'i Arktik üzerinden yapılacak

Küresel ısınmadan dolayı Arktik Bölgesinde hızla eriyen buzullar alternatif deniz ulaştırma hatlarını gündeme getirdi. Dünya Ticaret Örgütü'nün 2017 yılı verilerine göre yakın gelecekte dünya ticaretinin %88'ini oluşturan Asya, Avrupa ve Kuzey Amerika arasındaki ticaret Arktik üzerinden yapılacak.

Asya'dan Avrupa'ya, Panama Kanalı yoluyla getirilen ürünlerin kat etmesi gereken toplam mesafe 12.600 deniz mili iken, Arktik Kuzeybatı Kanalı'nın kullanılması durumunda bu mesafe 7.900 deniz miline düşecek.

ABD Ulusal İstihbarat Komisyonu tarafından Aralık 2012'de yayımlanan "Küresel Eğilimler 2030-Alternatif Dünyalar" raporuna göre Grönland Adası yeni güç mücadelesinde öne çıkan Arktik Bölgesi'nin stratejik noktalarından bir tanesi olarak değerlendiriliyor.

Arktik Bölgesi; Kuzey Buz Denizi ve

Kutup İpek Yolu ve Mavi Ekonomik Geçiş girişimleri ABD deniz gücünü zayıflatabilir

1978'den bu yana ilk defa deniz ulaştırması için kullanılabilir hale gelen Kuzeybatı Kanalı, Süveyş Kanalı'nın neden olduğu büyüklükte bir değişime neden olabilir. Ortaya çıkan bu fırsatı değerlendirmek isteyen Çin; Avrupa ve Çin'i Arktik üzerinden birbirine bağlayacak Kutup İpek Yolu ve Mavi Ekonomik Geçiş girişimlerini hayata geçirmek istiyor. Çin hedeflerine ulaşırsa, ABD'nin kontrolü dışında yeni deniz ulaştırma hatları oluşturarak ABD deniz gücünü zayıflatmış olacak.

ABD Jeodezi Araştırma Kurumu'nun 2008 yılında yayınladığı istatistiki veri tahminlerine göre, **Arktik Bölgesi'nin dünyada yer alan keşfedilmemiş doğalgaz kaynaklarının %13'üne, sıvı gaz rezervlerinin %20'sine ve 90 milyar varil petrole sahip olduğu tahmin ediliyor.**

Küresel ısınma nedeniyle buzulların erimesi, yeni deniz yollarının açılmasını sağlarken, Rusya ve Çin'in bölgede artan etkisi ABD'yi rahatsız ediyor. **Trump, Grönland üzerindeki kontrolünü artırarak Çin'in kritik madenler üzerindeki hakimiyetine alternatif oluşturmayı ve ABD'nin Kuzey Kutbu'ndaki askeri gücünü pekiştirmeyi hedefliyor.**

ABD'nin Grönland'daki en önemli varlığı Thule Hava Üssü'dür ve Trump yönetimi, bu üsleri genişletmeyi ve bölgedeki askeri varlığını artırmayı planlıyor.

Danimarka'nın kontrolünde otonom bir bölge olan Grönland, dünyanın nüfus oranı en az yerlerinden biri.

Madencilik şirketi Amaroq'un 2015'te satın aldığı maden, geçtiğimiz on yılda çoğunlukla faaliyet göstermişti ama o zamanlar düşen altın fiyatları ve yüksek işletme maliyetleri nedeniyle kapanmış. Ancak bu madenin şimdi kârlı olacağından eminler. Bu yıl üretimi artırmayı planlıyor ve metali altın külçeleri haline getirmek için yepyeni bir işleme tesisi inşa etmişler. Amaroq CEO'su Olafsson **potansiyeli, "Her ay bir bavul dolusu altınla da sahadan ayrılabiliriz, 30.000 tonluk bir gemiyle de"** diyerek ifade etmiş.

Olfson, Grönland'ın eşsiz bir fırsat sunduğunu çünkü büyük mineral rezervlerinin büyük ölçüde el değmemiş olduğunu söylerken de **"Batı'nın onlarca yıldır ihtiyaç duyacağı tüm minerallerin tedarikçisi olabilir. Bu çok eşsiz bir konum"**. Demekte. **Ancak şu anda tüm adada sadece iki aktif maden var.**

Ülke, cep telefonlarından pillere ve elektrik motorlarına kadar her şeyi yapmak için hayati önem taşıyan nadir toprak elementlerinin **en büyük sekizinci rezervine sahip**. Ayrıca **lityum ve kobalt** gibi diğer önemli metaller de büyük miktarda bulunuyor.

Petrol ve gaz da var, ancak yeni sondaj yapmak yasak ve derin deniz madenciliği de yapılmıyor.

Grönland İş Dünyası Birliği direktörü Christian Kjeldsen'e göre, "küresel jeopolitik durum şu anda dünyanın en büyük adasına olan ilgiyi artırdı" ve Çin dünyanın en büyük nadir toprak metalleri rezervlerine sahipken, Batı alternatif kaynakları güvence altına almak istiyor. Batılı ülkeler, Grönland'ın minerallerine erişim konusuna odaklandılar. Bu konuda Çin de istekliydi, ancak dahli sınırlı. ABD, Grönland'ın en büyük maden projesini Çinli alıcılara satmaması için Avustralyalı bir madencilik şirketine lobi yapıyor.

Grönland İş, Ticaret ve Hammadde Bakanı Naaja Nathanielsen, **bölgedeki minerallere olan ilginin "son beş yılda arttığını"** söylüyor ve ekliyor: "İklim krizi konusunda gündemde olmaya alışkınsınız. Çözümün bir parçası olmak istiyoruz.". Şirketlerin işlenebilir **maden yatakları** aradığı Grönland genelindeki 100 blok için izinler verildi. **İngiliz, Kanadalı ve Avustralyalı madencilik şirketleri en büyük yabancı lisans sahipleri iken, Amerikalılar sadece bir tanesine sahip.** Ancak bu alanların potansiyel maden haline gelmesi için atılması gereken daha çok adım var. Grönland mineral bakımından çok zengin olsa da "altına hücum" yavaş gerçekleşiyor.

Yıllık GSYİH'si 3 milyar doların biraz üzerinde olan ekonomisini hala kamu sektörü ve balıkçılık yönlendiriyor. Ayrıca Danimarka'dan yıllık 600 milyon dolarlık bir sübvansiyonu var.

Grönlandlı politikacılar, madencilik gelirlerinin Danimarka'nın sübvansiyonuna olan bağımlılığı azaltacağını ve bağımsızlık çabalarını artırmaya yardımcı olacağını umuyor. Ancak **şu an için Grönland turizmden daha fazla para kazanıyor.** Madencilik resmi olarak bağımsızlık için hala önemli, ancak pratik açıdan, çok az madencilik lisansı verilmiş. **Bakan Nathanielsen**, ABD ve AB ile ortaklıklar geliştirilirken "bu sektöre hala büyük miktarda para akışı olmadığını" kabul ediyor. **Önümüzdeki on yıl içinde üç ila beş madenin daha faaliyete geçmesini umuyor.**

Maden açmak kolay değil

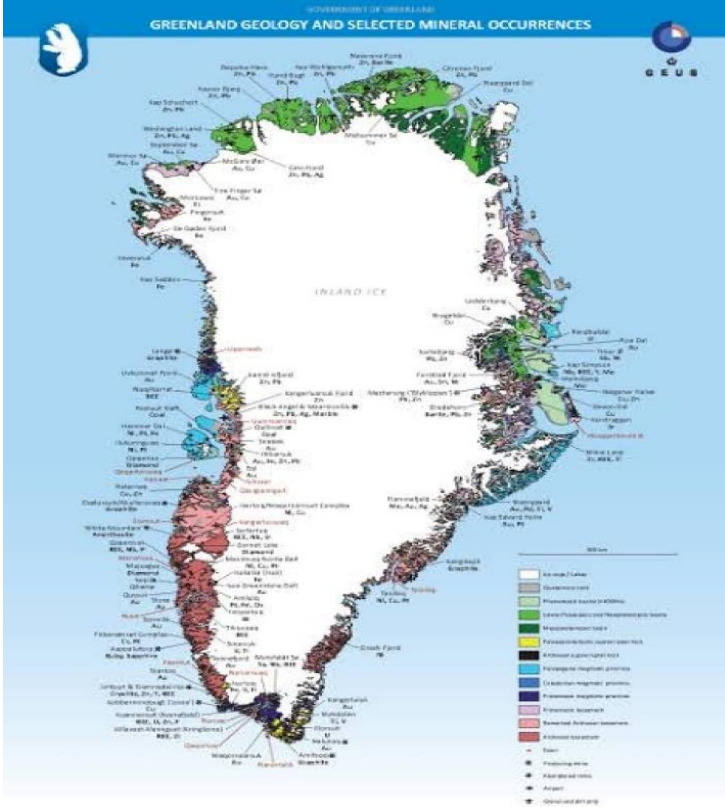
büyümesinin sebebini bürokrasiye bağlıyor. Bölgede katı çevre düzenlemeleri ve sosyal etki şartları var. Bu nedenle izinler zaman alabiliyor.

Ancak Grönland'da madencilik, adanın uzaklığı ve havası nedeniyle kolay değil. Dünyanın en büyük adasının **% 80'i buz tabakasıyla kaplı.** Dağları engebeli ve yerleşim yerleri arasında yol bulunmuyor.

Bölgenin yataklarını haritalayan Danimarka ve Grönland Jeolojik Araştırma'dan Jakob Kløve Keiding, "Bu bir Arktik arazi" diyor. **"İklim ve sınırlı altyapı koşulları zorlaştırıyor. Bu nedenle bir maden açmak oldukça pahalı."**

Bu yüksek maliyetler, düşük küresel metal fiyatlarıyla birleşince yatırımcıları uzak tutuyor. Bazıları ise sektörün yavaş

Madencilik ama kimin için?

Grönlandlı bir politikacı Nathanielsen, çoğu kişinin madencilığı desteklediğini ve bunun yerel ekonomileri canlandırdığını savunuyor. "Madenciler yerel dükkandan alışveriş yapıyorlar. Yerel nüfusu istihdam ediyorlar. Yerel bir tekne veya helikopter kiralyorlar" derken, yeni madenlerin yerel halk için istihdam yaratıp yaratmayacağından şüphe edilirken "İstihdam yaratacaklarını söylediklerinde, kimden bahsediyorlar?" diyor.

Yerel işçi sendikası SIK'in başkanı Jess Berthelsen, birçok insanın madencilik gelirin "ülkeden gideceğini" ve Grönland'a fayda sağlamayacağını düşündüğünü söylüyor. Ancak sektörün büyümesini destekliyor:

Trump'ın Grönland'a yönelik son hamlesinin nasıl sonuçlanacağı belirsiz. Ancak, bölgenin başbakanı Mute Egede bu ayın başlarında "ABD ile iş yapmamız gerekli" dedi ve "madencilik açısından kapıların açık olduğunu" söyledi.

İş Dünyası Birliği'nden Kjeldsen, bunun sektöre "çok ihtiyaç duyulan yatırımı" getireceğini umuyor: "Öte yandan Trump'tan gelen sinyallerle ilgili belirsizlik uzun süre devam ederse, bunun yatırım ortamını olumsuz etkileme riski bulunuyor."

Trump dışında hiçbir ABD yönetimi, daha önce Grönland'ı satın alma fikrini ciddi şekilde gündeme getirmemişti. Çünkü bu tür bir hamle, diplomatik ilişkilerde gereksiz krizlere yol açabilir, ABD'nin uluslararası itibarını zedeleyebilir ve Danimarka gibi müttefiklerle olan ilişkileri gereksiz yere bozabilirdi. Önceki yönetimler, Grönland'la ilgili stratejik çıkarlarını daha çok askeri üsler ve ekonomik iş birlikleri yoluyla yönetmeyi tercih etti. Trump'ın bu konuyu gündeme getirmesi ise onun farklı yönetim tarzı ve iş dünyasından gelmesi ile ilişkilendirilebilir.

Trump'ın Grönland politikası hem jeopolitik hem de ekonomik kaygılarla şekillenen, ancak büyük diplomatik krizleri tetikleyebilecek bir hamle olarak görünüyor. ABD'nin bölgedeki etkisini artırma çabaları, Rusya ve Çin ile rekabeti kızıştırırken, Danimarka ve NATO ile ilişkilerde de yeni gerilimler yaratabilecek potansiyel taşımaktadır.

Hızlı Çözüm İçin A1 Capital
www.a1capital.com.tr

A1 CAPITAL ARAŞTIRMA

Baki ATILAL

Bu bir çeviri ve derleme çalışmasıdır.

BBC, Reuters, Bloomberg Business, WSJ, AA, ve Atlas dergisinden yararlanılmıştır

ÇEKİNCE...

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır.

Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

Bu raporda yer alan bilgiler A1 CAPITAL Yatırım Menkul Değerler A.Ş.'nin Araştırma Bölümü tarafından bilgi verme amacıyla hazırlanmış olup herhangi bir hisse senedinin alım satımına ilişkin bir teklif içermemektedir. Veriler, güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan alınmıştır. Bu kaynaklardaki hata ve eksikliklerden ve bu bilgilerin ticari amaçlı kullanılmasından doğabilecek zararlardan A1 CAPITAL Yatırım Menkul Değerler A.Ş. hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz.

İşbu rapordaki tüm görüş ve tahminler, söz konusu rapor tarihiyle A1 CAPITAL Yatırım Menkul Değerler A.Ş. Araştırma Bölümü'ne ait olup diğer GÜLER HOLDİNG Grubu şirketlerinin görüş ve tahminlerini temsil etmemektedir. Bu rapordaki tüm görüş ve bilgiler önceden haber verilmeksizin değiştirilebilir.

A1 CAPITAL Yatırım ve diğer grup şirketleri bu raporda adı geçen şirketlerin hisselerinde pozisyon sahibi olabilir veya işlem yapabilir. Ayrıca, yatırımcılar bu raporda adı geçen şirketlerle A1 CAPITAL Yatırım ve diğer grup şirketlerinin yatırım bankacılığı ve/veya diğer iş ilişkileri içinde olabileceğini veya bu tür iş fırsatları arayışında olabileceğini kabul ederler.

